

HET RECHT OM EEN VERZOEKSCHRIFT IN TE DIENEN

Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Maastricht heeft iedere burger van de Unie, alsmede iedere natuurlijke of rechtspersoon met verblijfplaats of statutaire zetel in een lidstaat het recht om, in de vorm van een klacht of verzoek, een verzoekschrift tot het Europees Parlement te richten betreffende een onderwerp dat tot de werkterreinen van de Unie behoort. De verzoekschriften worden behandeld door de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement, die een beslissing neemt over de ontvankelijkheid van de verzoekschriften en verantwoordelijk is voor de afhandeling ervan.

RECHTSGROND

Artikelen 20, 24 en 227 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 44 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

DOELSTELLINGEN

Het recht om een verzoekschrift in te dienen, is bedoeld om de EU-burgers en degenen die in de EU verblijven een eenvoudig middel in handen te geven om bij de EU-instellingen te klagen of deze te vragen actie te ondernemen.

RESULTATEN

A. Toelaatbaarheid en vereisten (artikel 227 VWEU)

Iedere burger van de Unie, alsmede iedere natuurlijke of rechtspersoon met verblijfplaats of statutaire zetel in een lidstaat heeft het recht om individueel of tezamen met andere burgers of personen een verzoekschrift tot het Europees Parlement te richten.

Om ontvankelijk te worden verklaard, moeten verzoekschriften betrekking hebben op een onderwerp dat tot de werkterreinen van de Unie behoort en dat de indiener rechtstreeks aangaat. Deze laatste voorwaarde wordt zeer ruim uitgelegd.

B. Procedure

De verzoekschriftenprocedure is geregeld in de artikelen 226 t/m 230 en bijlage VI (XX) bij het Reglement van het Europees Parlement. Overeenkomstig deze bepalingen is de behandeling van verzoekschriften de verantwoordelijkheid van een parlementaire commissie: de Commissie verzoekschriften.

1. Formele ontvankelijkheid

De verzoekschriften moeten de naam, de nationaliteit en het adres van iedere indiener vermelden en ze moeten zijn gesteld in een officiële taal van de Europese Unie. Ze kunnen elektronisch via het verzoekschriftenportaal op de website van het Parlement of op papier per post worden ingediend.

2. Materiële ontvankelijkheid

Verzoekschriften die aan de gestelde voorwaarden voldoen, worden verwezen naar de Commissie verzoekschriften, die eerst vaststelt of het verzoekschrift ontvankelijk is. Deze commissie doet dit door na te gaan of het onderwerp van het verzoekschrift tot de werkterreinen van de Unie behoort. Is dat niet het geval, dan wordt het verzoekschrift niet-ontvankelijk verklaard. De indiener van het verzoekschrift wordt met opgave van redenen hiervan in kennis gesteld. In een dergelijk geval wordt de indiener vaak gewezen op eventuele mogelijkheden om zich tot een andere nationale, EU- of internationale instantie te wenden. Verzoekschriften worden met name niet-ontvankelijk verklaard omdat indieners de bevoegdheden, verantwoordelijkheden en verhaalmogelijkheden van de EU verwarren met die van de lidstaten of andere internationale organisaties en instanties (zoals de VN en de Raad van Europa). Ook bestaat er vaak verwarring over de toepasselijkheid van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

3. Behandeling van verzoekschriften

De Commissie verzoekschriften kan, afhankelijk van de omstandigheden, een of meer van de volgende stappen ondernemen:

- de Europese Commissie verzoeken een vooronderzoek naar het verzoekschrift in te stellen en informatie te verstrekken over de naleving van de desbetreffende EU-wetgeving;
- het verzoekschrift ter informatie of voor verdere behandeling aan andere commissies van het Europees Parlement voorleggen (een commissie kan bijvoorbeeld rekening houden met het verzoekschrift bij haar werkzaamheden op wetgevingsgebied);
- zich tot de bevoegde instellingen of autoriteiten wenden of via de permanente vertegenwoordiger van de betreffende lidstaat bemiddelen om de zaak op te lossen (wanneer het verzoekschrift betrekking heeft op een specifieke zaak die individuele aandacht behoeft);
- eventueel andere stappen ondernemen om het probleem op te lossen of een passend antwoord op het verzoekschrift geven.

De commissie bepaalt tevens of zij verzoekschriften op haar vergaderagenda plaatst. Indien hiertoe wordt besloten, worden ook de indiener, de Commissie en de vertegenwoordigers van de lidstaten uitgenodigd. Tijdens die vergadering licht de indiener zijn of haar verzoekschrift toe en geeft de vertegenwoordiger van de Commissie een mondelinge verklaring en een toelichting bij het schriftelijke antwoord op wat in het verzoekschrift naar voren is gebracht. De vertegenwoordigers van de betrokken lidstaten kunnen worden gevraagd het woord nemen. Vervolgens krijgen

de leden van de Commissie verzoekschriften de gelegenheid om van gedachten te wisselen over de kwesties die tijdens het debat aan de orde zijn gekomen en verdere maatregelen voor te stellen.

In specifieke gevallen kan de commissie besluiten een hoorzitting of workshop te houden, een informatiebezoek aan het land of de regio in kwestie te brengen, op basis van dit bezoek een verslag op te stellen met daarin haar bevindingen en aanbevelingen, of een volledig verslag op te stellen en in te dienen waarover tijdens de plenaire vergadering door het Parlement kan worden gestemd. Daarnaast kan zij besluiten mondelinge vragen te richten aan de Commissie en/of de Raad en tijdens de plenaire vergadering een debat te houden.

Als uit een verzoekschrift dat betrekking heeft op een kwestie van algemeen belang blijkt dat er sprake is van een onjuiste omzetting of toepassing van het EU-recht, kan de Commissie besluiten actie te ondernemen door bijvoorbeeld een inbreukprocedure in te leiden tegen de betrokken lidstaat.

4. Afsluiting

Een verzoekschrift kan door de commissie in diverse stadia van de behandeling worden afgesloten, bijvoorbeeld nadat de commissie een besluit over de ontvankelijkheid van het verzoekschrift heeft genomen, na een discussie tijdens een commissievergadering, wanneer geen verdere stappen meer kunnen worden ondernomen, wanneer het verzoekschrift door de indiener wordt ingetrokken of wanneer de indiener niet binnen de gestelde termijn reageert.

5. Transparantie

Verzoekschriften die bij het Parlement zijn ingediend, worden openbare documenten. Nadat de Commissie verzoekschriften een besluit over de ontvankelijkheid heeft genomen, worden de samenvattingen van de verzoekschriften in alle officiële EU-talen op het verzoekschriftenportaal van het Parlement gepubliceerd, samen met andere documenten ter zake.

De indiener wordt schriftelijk en met opgave van redenen in kennis gesteld van alle besluiten van de commissie met betrekking tot zijn of haar verzoekschrift, en ontvangt indien wenselijk informatie en stukken ter zake wanneer de besluiten beschikbaar worden gesteld.

DE ROL VAN HET EUROPEES PARLEMENT

De verzoekschriften van burgers worden overeenkomstig de Verdragen tot het Parlement gericht. Dit betekent dat het de taak van het Parlement is ervoor te zorgen dat in de EU volledig rekening wordt gehouden met de bezorgdheden die in deze verzoekschriften naar voren komen. Teneinde deze taak zo goed mogelijk te vervullen, heeft het Parlement een speciale commissie aangesteld, de [Commissie verzoekschriften](#), om de verzoekschriften te behandelen en de vervolgactiviteiten van het Parlement te coördineren. Zoals blijkt uit de jaarverslagen over de beraadslagingen van de commissie van de voorgaande jaren^[1], is het Parlement altijd van oordeel

[1]De jaarverslagen over de beraadslagingen van de Commissie verzoekschriften bevatten onder meer informatie over het aantal ontvangen verzoekschriften, de vorm, de status, de resultaten, het land en de

geweest dat verzoekschriften een cruciale schakel vormen in de participerende democratie. Ook heeft het Parlement benadrukt dat verzoekschriften een belangrijke rol spelen bij het aan het licht brengen van gevallen van onjuiste omzetting en toepassing van het EU-recht door de lidstaten. Een aantal verzoekschriften heeft zelfs aanleiding gegeven tot wetgevende en politieke initiatieven, EU-pilotprocedures, prejudiciële beslissingen en inbreukprocedures. De Commissie verzoekschriften is bijzonder actief op het gebied van de grondrechten (waaronder kinderrechten, discriminatie, de rechten van minderheden, justitie, vrij verkeer, kiesrecht, brexit), het milieu, dierenwelzijn, de interne markt, sociale rechten, migratie, handelsovereenkomsten en de volksgezondheid. De commissie speelt met name een bijzondere rol bij de bescherming van de rechten van personen met een handicap binnen het EU-kader voor de tenuitvoerlegging van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en organiseert een jaarlijkse workshop over handicapgerelateerde onderwerpen. Informatiebezoeken, openbare hoorzittingen, het in opdracht geven van studies, de ontwikkeling van een verzoekschriftennetwerk in 2016 om te zorgen voor een betere samenwerking tussen de commissies die betrokken zijn bij de behandeling van verzoekschriften, samenwerking en dialoog met nationale parlementen en autoriteiten, alsook met andere EU-instellingen (met name met de Europese Commissie en de Europese Ombudsman) zijn stuk voor stuk instrumenten die ervoor zorgen dat de kwesties die in verzoekschriften aan de orde worden gesteld, worden aangepakt en opgelost. Daarnaast heeft het [verzoekschriftenportaal](#), dat in 2014 door het Parlement in het leven werd geroepen, gezorgd voor meer en betere openbaarheid en transparantie van verzoekschriften, en heeft het burgers en natuurlijke en rechtspersonen met verblijfplaats of statutaire zetel in de EU bovendien de mogelijkheid gegeven om met de EU in contact te treden en aan de EU deel te nemen^[2].

Ottavio Marzocchi
12/2020

taal waarin de verzoekschriften zijn ingediend, de nationaliteiten van de indieners, en de onderwerpen van de verzoekschriften; het verzoekschriftenportaal; de betrekkingen met de Commissie, de Raad en de Ombudsman; informatiebezoeken, openbare hoorzittingen, in opdracht gegeven studies en andere belangrijke zaken.

[2] Meer informatie over de Commissie verzoekschriften en haar activiteiten is te vinden in "[Achievements of the Committee on Petitions during the 2014-2019 parliamentary term and challenges for the future](#)".

